

KABAAL IN ROOSENDAAL

Een evaluatie van de aanpak van de vuurwerkrellen in Roosendaal van november 2020

De Roosendaalse vuurwerkrellen laten een beeld zien van ongeregelheden die snel oplaaien maar uiteindelijk ook beperkt blijven tot een aantal dagen. Hiervoor is wel een aantal forse maatregelen nodig, waarbij met name het ‘op slot’ zetten van vijf wijken (noodverordening) en het preventief fouilleren in twee van deze wijken opvallen. In de nasleep van de rellen wordt er een jongerenprogramma op touw gezet om de coronaverveling - en daarmee nieuwe ongeregelheden - tegen te gaan. Ook wordt de intentie uitgesproken om iets structureels te veranderen in een aantal van de wijken waar de rellen zich voordoen in de wetenschap dat de rellen niet zonder reden zijn ontstaan.

Het onderzoek

In het rapport ‘Kabaal in Roosendaal’ evalueert het Verwey-Jonker Instituut de Roosendaalse aanpak door deze op te knippen in een aantal thema’s en deze vervolgens onder de loep te nemen. We spraken hiervoor met 47 respondenten, verdeeld over 20 interviews, die betrokken zijn geweest bij de aanpak. In deze factsheet verbinden we de verschillende thema’s en de belangrijkste lessen aan elkaar.

Operationaliteit en uitvoerbaarheid beleidsuitgangspunten

Overwegend duidelijke strategie, moeizame start politie

Over het algemeen zijn respondenten van mening dat het duidelijk is wat van hen verwacht wordt in de aanpak. Twee zaken vallen in kritische zin op. Ten eerste, de politie kent een moeizame start. Deze zou in eerste instantie niet hebben gedaan wat er vanuit de driehoek van hen verwacht wordt, te weten relschoppers identificeren en aanhouden. Ten tweede, bij een communicatieadviseur en de brandweer komt de gekozen strategie van de aanpak minder goed door.

Proportionaliteit en subsidiariteit

Onbetwist, wel maken partijen verschillende inhoudelijke afwegingen

Niemand van de respondenten betwist de proportionaliteit en subsidiariteit van de maatregelen. Wel verschillen de inhoudelijke afwegingen die partijen maken ten aanzien van deze toetsen. De burgemeester had graag gezien dat de maatregel tot preventief fouilleren eerder was ingezet. De gebiedsofficier van het OM houdt echter in eerste instantie de boot af, omdat er nog geen aanwijzingen zijn dat er wapens in het spel zijn bij de rellen. Wanneer dit verandert, is ook zij overtuigd van de maatregel.

Samenwerking en besluitvorming

Goede samenwerking driehoek, onduidelijkheid rondom SGBO

De samenwerking binnen de driehoek is goed. Er heerst een goede sfeer en er is respect voor ieders rol. Wel bestaat met name vanuit de hoek van de burgemeester en diens veiligheidsadviseurs onvrede over de rol van de SGBO. Over wat verwacht mag worden van de SGBO en over hoe nu verder met de SGBO lijken de meningen te verschillen. Een aantal respondenten buiten de driehoek wijst op de vele verbindingen die zijn gelegd tijdens de aanpak binnen organisaties en tussen verschillende partijen. Ook valt sommigen de daadkracht waarmee wordt gehandeld op. In korte tijd wordt veel gedaan voor jongeren. Tegelijkertijd zijn tegengeluiden te horen vanuit wijkbewoners die vinden dat relschoppers ten onrechte beloond worden voor slecht gedrag.

Scenario’s

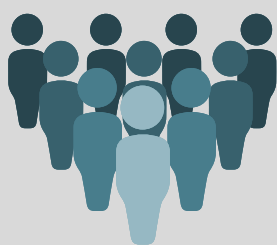
Afwisseling bij de inzet van de ME

Steeds wordt gekeken hoe de ME het beste ingezet kan worden - in de wijk, bij de wijk, op afstand en helemaal geen inzet. Er is rekening gehouden met het feit dat de plekken waar de ongeregelheden plaatsvonden in veel gevallen niet ideaal waren voor de inzet van ME.

Informatievoorziening en -deling

Gemeente en politie moeten in de haarvaten van de wijken komen

Er komt een veelheid aan informatie binnen bij met name de burgemeester (via email en Facebook). Hier wordt actief beleid op gevoerd vanuit de burgemeester en de gemeente. De informatiepositie van de politie blijft in eerste instantie achter. De belangrijkste les van de vuurwerkrellen ligt echter niet in de aanpak, maar in de reellen en de wijze waarop deze ontstaan. Signalen dat het uit de hand gaat lopen worden gemist. De gemeente en politie blijken minder goed in de haarvaten van de wijken te zitten dan gedacht.

Inwonersperspectief

Overwegend positief

Inwoners lijken achter de aanpak en de verschillende maatregelen te staan. Met name het optreden van de burgemeester valt in positieve zin op. Deze heeft snel, kordaat, toegankelijk en zichtbaar opgetreden. Wel roept de noodverordening in het begin veel vragen op bij inwoners. Over het optreden van de politie zijn bewoners in eerste instantie minder tevreden. Zij kijken toe terwijl releschoppers hun gang gaan. De publieke opinie lijkt te kantelen als meer politie en ME worden ingezet.

Conclusie

De gevoelde urgentie tijdens en direct na de ongeregelheden heeft geleid tot een daadkrachtig antwoord vanuit gemeente en veiligheidspartners. De lange termijn vraagt echter om een lange adem en om een aanpak met zowel een regulerende als een sociaaleconomische component [1]. Dit betekent ook dat de overheid zichtbaar moet zijn in de wijken en inwoners het gevoel moeten hebben dat ze gezien worden. Dat ze ongeregelheden kunnen beteugelen in Roosendaal, zo goed en zo kwaad als dat gaat, dat hebben de vuurwerkrellen laten zien. Het is nu zaak om nieuwe ongeregelheden te voorkomen.

[1] Zie: Boutellier, H., Boelens, M. & Hermens, N. 2019. Weerbare wijken tegen ondermijning: Contouren van een nieuwe strategie. Verwey-Jonker Instituut: Utrecht.,
Peeters, T. & Boutellier, H. 2020. Een wereld in wijken te winnen: Over de justitiële functie bij sociale achterstand. Verwey-Jonker Instituut: Utrecht.,
Noordanus, P., Van der Torre, E., Tops, P. & Kester, J. 2021. Preventie met Gezag: Een strategie voor weerbare wijken. Den Haag: Aanjaagteam Ondermijning.